

XVII. županijsko natjecanje iz hrvatskoga jezika

2. ožujka 2012

treći (III.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

90

broj bodova:

Upute natjecateljima

1. Test se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja testa treba pažljivo ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na bijelu i žutu omotnicu i na prvu stranicu testa.
4. Zadatke testa treba pažljivo pročitati.
5. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati (crnom ili plavom kemijskom olovkom) na za to predviđena mjesta.
7. U testu nije dopušteno precrtavanje, ispravljavanje i šaranje (ako postoje nedoumice pri oblikovanju točnih odgovora, treba se koristiti radnim papirom dobivenim od škole).
8. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti napisani pisanim slovima.
9. Da bi se priznali, odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja test, radni papir i bijelu omotnicu treba staviti u žutu omotnicu koju treba predati članu povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u test i pravo na pisanu žalbu.

Želimo ti uspjeh na natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____

(predsjednik Županijskoga povjerenstva)

2. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

3. _____

(član Županijskoga povjerenstva)

1. Zaokruži sve riječi koje treba pisati velikim početnim slovom.

tomislav ladan u književnosti se javio 50-ih godina prijevodima angloameričkih i skandinavskih pjesnika, pjesmama, esejima i kritikama. rođen je 1932. godine u ivanjski. diplomirao je književnost na filozofskom fakultetu u sarajevu 1958. godine. na poziv miroslava krležu godine 1961. dolazi u leksikografski zavod u zagrebu. u hrvatskom leksikografskom zavodu miroslav krležu, vodećoj hrvatskoj znanstvenoj instituciji, bio je glavnim urednikom *osmojezičnoga enciklopedijskog rječnika* te glavnim ravnateljem. ladan je objavio i kapitalno djelo, enciklopedijsku knjigu – *riječi: značenje, uporaba, podrijetlo* 2001. godine.

bio je iznad svega filološki inventivan što se vidi i u njegovu romanu *bosanski grb* (1975.).

4	
---	--

2. Zaokruži ispravno napisane riječi.

- a) Nema više starih popjevaka/popijevaka našega kraja.
- b) Bez zagorskih popijevki/popjevki nije bilo ni jednoga slavlja.
- c) *Bratac Jaglenac i sestrice Rutvica* mi je najdraža pripovjetka/pripovijetka Ivane Brlić-Mažuranić.
- d) Od ostalih mi je pripovijedaka/pripovjedaka osobito draga ona o Regoču.
- e) Bljedoplav/Blijedoplav obris nazirao se u smiraju dana.

5	
---	--

3. Okomitim crtama odijeli naglasne cjeline u rečenicama.

Htio ga je nazvati i upitati za mišljenje.

Ne želiš li i ti isto?

2	
---	--

11	2
----	---

4. Zadatak ima dva dijela.

a) Ispiši u tablicu sve riječi s morfološki uvjetovanim alternacijama.

b) Navedi koje su se glasovne promjene u njima dogodile.

Kakvi su to dani bili! Mlađi ne znaju uživati po mjesecini, udvaraju se koristeći bežične telefone.

riječ	glasovna promjena

5. Dopuni rečenicu kraticom riječi/imena/pojma koji je naveden u zagradaama.

4	
---	--

I ovom će prilikom surađivati s _____ (gospodom) Matić. Radove će objavljivati u _____ (Republici Hrvatskoj) i u _____ (Bosni i Hercegovini), a honorare će isplaćivati bez _____ (poreza na dodanu vrijednost).

3	
---	--

6. Napiši na prazne crte č ili ć.

Ona nikada nije zaboravila na mo__ izgovorene rije__ i koja je pohranjena u poeziji. __ uvala je uvijek to svoje jezi__ no blago i nesebi__ no ga dijelila obra__ aju__ i nam se svojim toplim re__ enicama. __ esto je govorila kako nam za pam__ enje nisu potrebne stvar__ ice i predmeti jer je sve ionako sa__ uvano u nama. Bila je draga i dobro__ udna starica.

3	
---	--

10	
----	--

7. Nadopuni rečenice točnim padežnim oblikom vlastitoga imena u zagradi.

Ne volim _____ (Vigny), a _____ (Merimee) sam čitala davno.

Zar zaista nikada niste čuli za _____ (Attlee)? On vam je bio britanski političar i poslijeratni premijer Velike Britanije.

2	
---	--

8. Prepiši sljedeće rečenice poštujući standardnojezičnu normu:

Kad ćemo zaraditi novce potrošiti ćemo ih.

Sa nikim ne želim dijeliti moj udžbenik.

2	
---	--

9. Podcrtaj sklonjive/imenske riječi i označi padež uobičajenom kraticom (N, G, D, A, V, L, I).

Godinu potom, u noći punog mjeseca, ujahah s tridesetak konjanika u neprijateljski vojni logor i pobih dvije stotine njihovih ljudi, a da ni jednoga svojega čovjeka ne izgubih.

Tada mi vojnici nadjenuše naslov „miljenik bogova“.

3	
---	--

(prema M. Gavranu: *Poncije Pilat*)

7	
---	--

10. Razvrstaj glagolske oblike.

Gljev, polja i šume bijahu pusti, narod se još ne bijaše vratio iz zbjega. Nije bilo nikoga da ih uputi na izvore i bunare. Ugledavši pred bunjom u jednoj njivi starca prošarana suncem i sjenkama, zovnuše ga, ali on četveronoške pobježe kroz niska bunjina vrata. Teško su ga izmamili da iziđe pred njih.

– Dide, ničega se ti ne boj, nego ti nama kaži gdje bi se u Gljevu moglo naći vode.

– Bog neka ti pomogne, sinko! Budi mi zdravo otkuda god da jesi. A vode? Po mom računu moralo bi je biti u bunariću poviše Jagnjića kuća. Našli biste je i u čatrnji ispod Presla, ali je to, djeco, daleko, preko dva brda.

– I što sad? Dok budemo obilazili sve te lokve, zaći će sunce, a po mraku...

(prema I. Aralici: *Duše robova*)

prezent:	futur II.:
perfekt:	kondicional I.:
aorist:	imperativ:
imperfekt:	gl. prilog prošli
pluskvamperfekt:	infinitiv
futur I.:	

6	
---	--

6	
---	--

11. Odredi sintaktičku službu podcrtanim riječima.

Tomislav Ladan u svom bogatom polustoljetnom književnom i leksikografskom djelu ostavio je brojne inačice i izričaje, oteo zaboravu i neke riječi starije hrvatske pismenosti.

svom_____

zaboravu_____

pismenosti_____

3	
---	--

12. Podcrtane sročne atributne sintagme preoblikuj u nesročne.

Najmnogobrojnija starigradska klapa natjecat će se u pjevanju dalmatinskih pjesama u emisiji *Do posljednjega zbora*.

starigradska klapa_____

dalmatinske pjesme_____

3	
---	--

13. Ispiši članove rečeničnoga ustrojstva iz sljedeće rečenice.

Sretni ljudi u stvarnosti nemaju uvijek sve najljepše od najljepšega, ali sve učine najljepšim.

predikat	
subjekt	
objekt	
priložna oznaka	
atribut	

5	
---	--

11	
----	--

14. Preoblikuj rečenicu tako da predikatu promijeniš glagolski oblik, a da zapovjedno značenje ostane nepromijenjeno.

Ne igraj se sa mnom!_____

1	
---	--

15. Razvrstaj u tablicu objekte (bez pripadajućih atributa).

Tomislav Ladan svoj je život posvetio proučavanju etimologije riječi. Akademik August Kovačec o posljednjoj je Ladanovoj knjizi rekao: “Neobična je i originalna i ne vidim joj slična predložka u literaturi.”

izravni objekt	neizravni objekt

3	
---	--

16. Ispiši subjekte (i neizrečene) iz svih surečenica ove mnogostruko složene rečenice.

Kad je pomislio da je u toj novoj i običnoj kući lijepa neznanka sa sestrom, izgubio se u njegovoj duši sav onaj čar s kojim ih je bio svojom maštom obavio zamišljajući ih iz daljine.

2	
---	--

subjekti:_____

6	
---	--

17. Zadatak ima dva dijela.

a) Ispiši priložne oznake iz sljedeće rečenice.

b) Zamijeni priložne oznake zavisnim rečenicama.

Unatoč zabranama susreli su se u vrijeme Božića.

priložne oznake	zavisna rečenica

4	
---	--

18. Zadatak ima dva dijela.

a) Ispiši iz rečenice priložne sintagme.

b) Odredi gramatički odnos među sastavnicama ispisanih sintagmi.

Među svinjama ima i rođenih esteta, kod kojih se po držanju repa jasno vidi tko su i što su, dok po držanju, na primjer, lule, nećete nikada pogoditi o kakvu se čovjeku radi.

(prema T. Ladanu: *Muka od riječi*)

priložne sintagme	gramatički odnos među sastavnicama sintagme

5	
---	--

9	
---	--

19. Dopuni tvrdnju.

Jednostavne rečenice koje se sklapaju u složenu zovu se _____ rečenice ili _____.

1	
---	--

20. Zadatak ima dva dijela.

a) Napiši koliko u ovoj mnogostruko složenoj rečenici ima surečenica.

b) Ispiši glavnu surečenicu.

Cijela je povijest, koliko je mi znamo, priča o sretnicima koji imaju sve i o nesretnicima koji često imaju samo sebe same.

(prema T. Ladanu)

a) _____

b) _____

2	
---	--

21. Preoblikuj irealnu pogodbenu rečenicu u potencijalnu.

Da smo svi isti, ne bi nam bilo zanimljivo.

1	
---	--

22. Zaokruži točno (T) ili netočno (N).

a) Rečenični niz, koji se još zove bezveznička ili asindetska rečenica, nastaje sklapanjem povezivanjem. **T – N**

b) U zanižanim sastavnim rečenicama veznik *ni* dolazi uz niječne predikate. **T – N**

c) Po pravilima nizanja uređuje se međuodnos riječi u rečenici, a po pravilima slaganja red riječi u rečenici. **T – N**

2	
---	--

6	
---	--

23. Odredi vrstu zavisno složenih rečenica.

a) Tko govori istinu, mora pred vratima imati spremnoga konja i jednu nogu na pragu.

b) Ima riječi koje se ne mogu progutati ni sa žlicom meda.

c) Hodaš cijeli život kao tinejdžer, kao da si besmrtn.

d) Nećeš shvatiti starca dok ne ostariš.

4	
---	--

24. Zaokruži slovo ispred atributnih rečenica.

a) Ivan je zaboravio koju smo pjesmu čitali.

b) Pjesma koju smo čitali nalazi se u čitanci.

c) Nije se znalo koju smo pjesmu trebali pročitati.

d) Nisam znala odgovoriti na pitanje tko je napisao tu pjesmu.

1	
---	--

25. Zadatak ima dva dijela.

a) Odredi vrstu priložne rečenice.

b) Odredi vrstu riječi koja spaja glavnu i zavisnu rečenicu.

Ispričat ću ti sve kad me već pitaš.

a) _____

b) _____

2	
---	--

7	
---	--

26. Zadatak ima dva dijela.

a) Pronađi sve objektne surečenice.

b) Odredi ih prema načinu vezivanja.

Za svaki pojam Ladan određuje otkud je dospio u hrvatski, kakvo se značenjsko blago krije u njemu, koje su mu srodnice u ostalim europskim jezicima, zašto je dobro pustiti na volju jezičnim kreativcima da za njega smišljaju „zamjembenice” i još mnogo drugih svojstava.

odnosne objektne rečenice:

izrične objektne rečenice: _____

4	
---	--

27. Odredi priopćajnu svrhu sljedeće rečenice.

Druženje s lošim knjigama često je opasnije nego druženje s lošim ljudima.

1	
---	--

28. Na praznu crtu upiši odgovarajući oblik brojevnoga pridjeva.

U prizemlju su prije bila _____(tri) vrata.

1	
---	--

6	
---	--

29. Ispiši sročne i nesročne attribute iz sljedeće rečenice.

Ne mora čovjek živjeti sa svinjama da bi upoznao sve bogatstvo svinjskih likova i postupaka.

(T. Ladan: *Muka od riječi*)

sročni atributi: _____

nesročni atributi: _____

2	
---	--

30. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj se nalazi imenski predikat.

- a) Najteži je posao traženje posla.
- b) Jerići su u ulici do moje.
- c) A ja za ljubav samo dođoh na taj svijet.

1	
---	--

31. Zadatak ima dva dijela.

- a) Odredi vrstu podcrtane priložne oznake.
- b) Preoblikuj rečenicu u zavisno složenu tako da podcrtanu priložnu oznaku preoblikuješ u odgovarajuću priložnu rečenicu.

Uza sve silne veze, nigdje nije mogao objaviti knjigu.

- a) uza sve silne veze _____
- b) _____

2	
---	--

5	
---	--

32. Zaokruži slovo ispred rečenice nastale sindetskim sklapanjem.

- a) Osjećala se njihova radost: pjevahu cijelim putem.
- b) Ideš – ne ideš?
- c) Rješavam križaljke kako bih naučila što više istoznačnica.
- d) Uzimaj stvari bez nerviranja, ne pravi od njih dramu.

1	
---	--

33. Preoblikuj zavisno složene rečenice u jednostavne proširene rečenice.

- a) Dok gledam Ivicu Kostelića, poželim i sama skijati.
- b) Trebaš naći nekoga tko te zna zabaviti.

a) _____

b) _____

2	
---	--

34. Odredi način sklapanja u sljedećim rečenicama.

- a) Knjige nemaju nacionalnost, samo čitatelje koji ih vole. _____
- b) Čitaj knjige s mog popisa, vidjet ćeš tko sam. _____
- c) Osjećam neopisivu sreću i plivam u životnoj radosti. _____

(prema J. Matanović: *Tko se boji lika još*)

3	
---	--

6	
---	--

